

оскільки можливі ризики і недоліки використання кредитних ресурсів для суб'єктів підприємницької діяльності пов'язані з можливістю завищених процентів та посилення боргового навантаження на підприємство [2].

Позитивним явищем кредитування є те, що у позичальника, формується стимул для самодисципліни, оскільки банк здійснює постійний і всебічний моніторинг його господарської поведінки. В результаті формування кредитної історії, регулярного надання фінансової звітності, проведення двосторонніх перемовин та регулярних зустрічей керівництва, створюється інформаційна база для встановлення довгострокових партнерських відносин, які, в свою чергу, дозволяють отримати: захист від недостачі коштів, низькі накладні витрати при наступному кредитуванні, встановлення альтернативної процентної ставки чи страхування кредитного ризику. Тісна співпраця банку з позичальником інколи рівнозначна тому, що банк опосередковано стає учасником компанії, підтримуючи її при фінансових ускладненнях.

Банківський кредит також дозволяє набути позичальнику позитивної репутації, що в подальшому може бути використано для забезпечення доступу до альтернативних і менш обмежених форм фінансування, в тому числі, через вихід на нові міжнародні ринки.

З іншого боку, своєрідна банківська монополізація кредитного ринку України створює передумови і для прояву ряду негативних моментів.

Це, складність залучення коштів, оскільки воно залежить від рішень кредиторів, які за будь-яких негативних обставин узагалі можуть відмовити підприємству у таких коштах; необхідність надання відповідних гарантій, зокрема страхових компаній, інших суб'єктів господарювання, або застави; зниження норми прибутку активів, оскільки прибуток підприємства зменшується на суму сплачених відсотків за кредит; зниження фінансової стійкості підприємства і відповідно зростання ризику банкрутства. Банки стають одноосібними власниками найбільш повної фінансової та управлінської інформації про своїх клієнтів-позичальників, і це дозволяє їм маніпулювати умовами подальших взаємовідносин. При цьому банк – постійний кредитор може навіть завищувати рівень відсоткових ставок або ускладнювати інші умови кредиту, оскільки банк – «новий» кредитор не володіючи необхідним обсягом інформації вимушений буде витрати багато сил, засобів та часу для оцінки компанії, а потім вимагати за це фінансової компенсації.

Заміна банка-кредитора може стати негативним сигналом на ринку про фірму-позичальника. Інші банки до певного час не зможуть точно визначити які причини такої заміни – власне рішення суб'єкта господарювання чи відмова самого банку і на яких підставах [3].

Таким чином, кредит це важлива економічна категорія, яка охоплює майже усі сфери нашого життя. Оцінюючи переваги та недоліки кредитування дійшли висновку, що кредит дозволяє суттєво розширити обсяги господарської діяльності підприємства, однак, існують свої певні недоліки. Знижується фінансова стійкість підприємства та збільшується ризик його банкрутства. Банки стають власниками фінансової та управлінської інформації про своїх клієнтів-позичальників, що дозволяє їм маніпулювати умовами взаємовідносин.

Отже, перед залученням кредитних коштів необхідно здійснити ґрунтовний аналіз оцінки ефективності його використання, та визначити чи принесе він економічні вигоди для підприємства та сприятиме його розвитку, або навпаки призведе до банкрутства.

Список бібліографічних посилань

1. Грошово-кредитна та фінансова статистика // Національний банк України : офіц. інтернет-представництво. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#2 (дата звернення: 28.10.2017).

2. Унінець О. М. Роль банківського кредитування підприємницької діяльності в процесі взаємодії фінансового та реального секторів економіки. *Збірник наукових праць Національного університету Державної податкової служби України*. 2013. № 1. С. 230–245.

3. Башлай С. В., Шумкова О. В. Переваги та недоліки банківського кредитування суб'єктів реального сектору економіки України // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. тез доп. XV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Суми, 8–9 листоп. 2012 р.) / Держ. ВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України». Суми, 2012. С. 22–23.

Одержано 29.10.2017

УДК 331.1

Людмила Анатоліївна БЄЛЯЄВА,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування
Харківського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»;*

Альона Григорівна ШВАРЬОВА,

*слухач магістратури Харківського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

ПРАВОВІ НАСЛІДКИ НЕОФІЦІЙНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Однією з нагальних проблем сьогодення є легалізація праці, виведення «з тіні» заробітної плати.

Протягом січня-вересня 2017 року органами ДФС під час перевірки суб'єктів господарювання, які виплачували заробітну плату та

інші доходи фізичним особам, порушення податкового законодавства виявлено в 60 % перевірених платників. До бюджетів донараховано понад 518 млн грн ПДФО, майже 106 млн грн ЄСВ та близько 27 млн грн військового збору. За вказаний період було виявлено 3 тис. найманих осіб, праця яких використовувалась роботодавцем без оформлення трудових відносин.

Крім цього, фахівці ДФС у складі робочих груп з питань легалізації виплати заробітної плати та зайнятості населення, створених за ініціативою місцевих органів виконавчої влади, здійснювали обстеження виробничих, торгових приміщень юридичних та фізичних осіб, місць здійснення підприємницької діяльності, а також проводили роз'яснювальну роботу з роботодавцями. За результатами цих заходів суб'єкти господарювання додатково уклали близько 32 тис. трудових угод зі своїми найманими працівниками [1].

Недоліками неофіційного працевлаштування з одного боку є ненадходження податків до бюджету, з іншого – послаблення соціального захисту працівників та втрата страхового стажу, але слід зазначити, що у багатьох випадках роботодавцю вигідно незаконно приймати працівників, як і останнім погоджуватись на нелегальну працю (рис. 1).

Рис. 1. Переваги та недоліки неофіційного працевлаштування в Україні

У випадку втрати робочого місця, кожна людина має право на страхування від безробіття. Але у зв'язку з існуванням неофіційного працевлаштування виникає проблема в тому, що громадяни звертаються до Державної служби зайнятості України як безробітні, стають на облік, та протягом певного періоду отримують грошову допомогу від держави, але в цей же час нелегально працюють і отримують заробітну плату від роботодавця. Таким чином така особа має дохід у вигляді заробітної плати від роботодавця та ще й допомогу від держави як безробітна.

Зі сторони законодавства, до працівника при неофіційному оформленні на роботу, не передбачені штрафні санкції, а лише втрата права на пенсію. Роботодавець в свою чергу несе адміністративну, кримінальну та фінансову відповідальність за не належне оформлення трудових відносин.

Провести перевірку щодо дотримання норм трудового законодавства, а також застосувати фінансові санкції до роботодавців, можуть: інспекції з питань праці; органи місцевого самоврядування; фіскальна служба.

Відповідно до ч. 3 ст. 24 КЗпП України працівник не може бути допущений до роботи без укладання трудового договору, оформленого наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу та повідомлення центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення формування та реалізації державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування про прийняття працівника на роботу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Юридичні та фізичні особи-підприємці, які використовують найману працю, згідно зі статтею 265 КЗпП несуть фінансову відповідальність у таких розмірах – 30 мінімальних зарплат (96000 грн), за кожного працівника, якщо скоєно фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) [2].

Відповідальність за фактичний допуск працівника до роботи без відповідного повідомлення Державної фіскальної служби для посадових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, фізичних осіб-підприємців, які використовують найману працю, визначена ч. 3 та 54 ст. 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення (штраф від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (8500 до 17000 гривень), при повторному – від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 17000 до 34000 гривень) [3].

Згідно ч. 1 ст. 172 Кримінального кодексу України, незаконне звільнення працівника з роботи з особистих мотивів, а також інше грубе порушення законодавства про працю – караються штрафом до п'ятдесяти